

Univerzita třetího věku na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze

Z oblasti zájmových programů celoživotního vzdělávání na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze náleží k nejvýznamnějším Univerzita třetího věku (U3V), která poskytuje osobám na konci produktivního a v postproduktivním věku možnost, aby se kvalifikovaně a na univerzitní úrovni seznamovali s nejnovějšími poznatky v různých oblastech přírodních věd. U3V také plní výraznou sociální funkci, umožňuje setkávání lidí se společnými zájmy a motivuje seniory k aktivitě.

Kurzy Univerzity třetího věku na PřF UK úspěšně projde každý rok několik set absolventů. Mnozí se na fakultu opakovaně vrací a navštěvují buď další kurzy U3V, nebo jiné akce určené pro širokou veřejnost

(populární jsou např. Biologické čtvrtky). Předpokladem studia je všeobecný rozhled na úrovni střední školy, věk nad 50 let, a samozřejmě touha získat nové vědomosti. Většinu posluchačů tvoří šedesátníci a sedmdesátníci, nemalou část ale i senioři 80+.

V nastávajícím školním roce 2016/17 nabízí U3V Přírodovědecké fakulty UK zájemcům o studium 6 jednosemestrových a 7 dvousemestrových kurzů, čímž se řadí k neaktivnějším fakultám v rámci celé Univerzity Karlovy. Kurzy pokrývají čtyři základní skupiny přírodovědných oborů zastoupených na PřF UK – obory biologické, chemické, geologické a geografické. Konkrétně jsou v nabídce dvousemestrové kurzy Paleontologie,

Mineralogie, Svět hornin, Lázně, léčivé a minerální vody, Geografie a demografie, Chemie – zajímavá a užitečná věda, Svět rostlin, v zimním semestru se koná kurz Rostlinná buňka, v letním semestru pak Mykologie, Svět buňky, Mořská fauna Středomoří, Vodní ekosystémy a zcela nový kurz Knihovna v době internetu. Náplň kurzů zahrnuje většinou přehled vývoje poznání dané vědní oblasti, základní informace o současném stavu oboru, a přehled nejnovějších poznatků. Přednášky v různé míře doplňují semináře, praktická cvičení i exkurze.

Zaměřeno na lázeňství

K dlouhodobě nejúspěšnějším patří kurz *Lázně, minerální a léčivé vody*. Tento kurz zaznamenal i historický rekord v počtu účastníků v rámci kurzů U3V na PřF UK – v roce 2007 ho navštívilo 53 posluchačů!

Kurz obsahuje především přírodovědnou problematiku spojenou s lázněmi, léčivými prameny a dalšími léčivými zdroji lázeňsky využívanými (rašelina, slatina aj.). V zimním semestru se posluchači seznámí s obecnými základy přírodních léčivých zdrojů a lázní, letní semestr je pak naplněn oblíbeným topografickým přehledem lázní v České republice. Variantně jsou zařazovány do přednášek i informace o lázních v okolních zemích (Slovensko, Polsko, Německo aj.).

Závěrem kurzu podnikáme exkurzi do vybraných lázní, kde kromě odborného výkladu ochutnáme místní léčivé prameny, projdeme



Františkovy Lázně, Glauberův pramen, výklad ve dvoraně

se po místní kolonádě a navštívíme zajímavá přírodovědná místa v okolí. Jedna z exkurzí např. vedla do Františkových Lázní, do německých lázní Bad Brambach a přírodní rezervace Soos. Jindy jsme navštívili Karlovy Vary, Lázně Kynžvart a pramen Smraďoch. I v roce 2017 se na závěr kurzu připravuje exkurze do některých z dalších neméně přitažlivých lázní.

Kurz se ob rok střídá s kurzem *Voda v ČR – základy hydrologie*. Společně s kurzem Lázně, minerální a léčivé vody tvoří logický celek dvouletého studia, který absolventům poskytne komplexní úvodní znalost o přírodních vodách v ČR, jež jsou využívány pro zásobování pitnou či užitkovou vodou, anebo tvoří bohatství četných minerálních a léčivých pramenů.

Z pohledu pedagoga

Na výuce pro seniory se podílím již od roku 2004, a za uplynulou dobu se U3V výrazně proměnila. Zájemci

o U3V v posledních letech mají mnohem lepší rozhled, jsou aktivnější, v daleko větší míře jsou schopni pracovat s počítačem a internetem, výuka tak může být postupně náročnější. Původně kurzy speciálně připravené a zjednodušené pro seniory se rok od roku více blíží náplni běžné výuce pro řádné studenty, a možná není daleko doba, kdy se některé kurzy U3V budou moci propojit s řádnou výukou, a v jedné učebně se tak budou potkávat studenti různých věkových kategorií.

Co se ale nemění, je upřímný zájem seniorů a obrovská touha po poznávání nových věcí. Společně s dalšími vyučujícími jsme si mnohokrát povzddechli, kéž bychom se shledávali s podobným hlubokým zájmem i u našich řádných mladých studentů – to by bylo špičkových odborníků! Již nyní se těším na zahájení nových kurzů, protože ze zkušenosti vím, že se opět setkám s nadšenými studenty s mladým duchem, mezi kterými mi bude dobře.

Nabídku kurzů ve školním roce 2016/17 lze nalézt na webových stránkách Přírodovědecké fakulty UK www.natur.cuni.cz/fakulta/studium/czv/u3v, kde jsou uvedeny i další informace potřebné pro přihlášení do kurzů U3V.

RNDr. Josef Vojtěch Datel, Ph.D.

Přírodovědecká fakulta
Univerzity Karlovy v Praze



Františkovy Lázně, výklad lázeňského balneotechnika p. Mackoviče



Vřídlo Karlovy Vary

Foto: J. V. Datel a archiv PřF UK